

Vádlottak padján a Strázsa-hegyi „kísértetek”

AKI HIVATÁSBÓL, vagy egyszerű érdeklődőként gyá-kori vendége a bírósági tárgyalótermeknek, tudja, tapasztalhatja: a sok közül sosem akad két egyforma ügy.

Az a tárgyalás, ami a napokban az esztergomi megyei bíróság nyolcas számú termében zajlik, talán minden eddiginél másabb. A magyar büntetőjogi történetében először ültek össze bírónak olyan ügyben, amikor törvényes védelem alatt álló természeti kincseink fosztogatási, vandál rombolói felett kell ítélezniük.

A vádlottak padján négyen szoronganak, úgy ülnek, mint az orgonásipok. A soruk is mintha ehhez az ülésrendhez igazodna. 22 éves a legidősebb, 17 a kövkező, majd két alig 12-13 évesnek látszó 15 évessel fejeződik be a sor.

— Ne adja az ártatlant Ludányi, csattan a bíró hangja — maga már kezszer volt büntetve, és mondja csak meg most is honnan került ide?

Ludányi József, az elsőrendű vádlottat megbilincselve, a rendőrségi őrzetes cellából kísérték a tárgyalásra. Önelégülten mosolyog, amikor „elmeséli” utóbbi „hőstetteit”, ami független a mostani tárgyalás anyagától. Betörés az ABC áruházba, gyári lopás, amiért később kell majd felelnie.

AZ „ORGONASIPOK”, a három fiatalkorú vádlott egymást váltva lép a bírói pulpitus elé. „Bűnösnek érzem magam”... Ez áll mindhármójuk írásbeli vallomásában és nem tagadják most sem, amikor a kérdésekre először mondják el a Strázsa-hegyi kísértetjárás egy-egy epizódját.

— Mintha szellemekkel hadakoztunk volna, újra — meg újra bebetonoztuk a kibontott nyílást a barlangaitól fölött. Még meg sem kötött a cement, újra kibontották.

Ismeretterjesztő tervek Tatabányán

A tatabányai városi TIT szervezet új elnöksége első ülését már megtartotta. Ekkor készítették elő és vitatták meg az elkövetkezendő TIT-évi részletes feladatait.

Bálványos Istvánt, a TIT városi titkárát az új elnökség terveiről kérdeztük. Elmondta, hogy továbbra is egyik legfontosabb programként tartják számon a társadalomtudományi előadások szervezését. Ezzel egyidejűleg azonban növekszik a természettudományi foglalkozó előadások számát, mivel az érdeklődés ez iránt az utóbbi időben megnőtt. Pontos feladatuk a különböző tudományágak szakcsoportjainak hatékonyabb működését és együttműködését megszervezni. Az egyes szakcsoportvezetők feladata, hogy tudományáguk legjelentősebb problémáit figyelemmel kísérve, figyelembe véve a helyi sajátosságokat, a lakosság igényeinek megfelelően válaszadjon ki az előadások témáit. Központi helyet foglal el a programban az ismeretterjesztő tevékenység ki-szélesítése az üzemekben. Ahol már eddig is tartottak előadásokat, a szerzett tapasztalatok alapján inkább a műszaki előadások iránt támadt igényt kívánják kielégíteni. Azokban az üzemekben, ahol az ismeretterjesztés eddig nem volt szervezett, ott az igények felmérése alapján megszervezik az előadásokat. Nemrégiben indult egy sorozat

Benedek Endre főmérnök, a dorogi barlangkutató csoport vezetője eleveníti fel tanúvallomásaiban a múlt éveleji eseményeket. Amit elmond, tömör kivonata mindannak, ami a vádiratban szerepel.

1967 januárjától február közepéig a 17 éves T. I. vezetésével hatszor törték be a kutatócsoport lezárt feltárási területére, a sátrókőpusztai és strázsahegyi néven ismert barlangba. Több ezer forint értékű felszerelést loptak el a barlangi betörők, s amikor a másik főkolompós, a büntetett előéletű Ludányi vette át a bandavezérséget, feltették művükre a pusztítás koronáját. Olajjal öntötték le a még megmaradt munkaruhákat, padokat, az asztalt, s lángba borítottak mindent, ami csak éghető volt. Leverték a lakatot a barlangot lezáró vasrácsról, csá-kánnyal, kalapáccsal verték le a barlang falait ékesítő páratlan szépségű kristályképződményeket.

A BÍRÓSÁG által felkért szakértő, dr. Dénes György tudományos kutató, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat főtitkára így összegezi szakvéleményét: — Hazánkban a barlangok külön határozat nélkül a törvényerejű rendeletek alapján védelem alatt állnak. Minden nép és minden állam felelős a természetvédelmi objektumok megvédéséért, s ezt nemzetközi intézkedések, ENSZ határozatok is előírják. A külföldön is elismert dorogi barlangkutatók tíz éve fáradoznak a Strázsa-hegyi barlangok tervszerű feltárással, megőrzéssel.

— Forintban megállapítható-e az a kár, amit a barlangi képződmények elpusztításával okoztak? — kérdi a bíró.

— Tudományos szempontból felbecsülhetetlen értékű kristálycsoportok, világvi-

szonylatban is egyedi példányok pusztultak el ebben a barlangban.

A bírói asztalon néhány különleges, kővé vált, virághoz hasonló alabástrom kristály hever.

A fiatalkorú T. I.-t szólítja most a bíró. — Te a most elindulója, érteim szerzője ennek a betörés sorozatnak, tudad, felferted mit tesztetünk tönkre? — kérdi a tanács elnök.

— Igen, tudtam, hogy értékesek — válaszol halkán a kéredezett — csak azt nem, hogy ilyen nagy értékről van szó. Nagyon megbántam, amit tettem, többet soha... teszi még hozzá.

Az „orgonásipok” nyugtalanul mozogódnak, csupán a rutinos vagány Ludányi mosolyog maga elé. A vádlottak padja mögött a szülők, hozzátartozók koszorúja. Szemükben az értetlenség fényét most valami másféle csillogás váltja fel. Mintha csak most ocsúdnának, most hatolna tudatukig, mi történt ott a Strázsa-hegyen, s miért vannak itt, miért ülnek a vádlottak padján a gyermekeik.

AZ ÜGYÉSZ indítványára tanácskozára ül össze a bíróság. Április elején a bíróság, a vád és védelem képviselői helyszíni szemlét tartanak a Strázsa-hegyi barlangban. A tárgyalást elnapolják addig.

Vajna György

Új iskolában

Napsütötte halmok között emelkedik a vertessomlói iskola új épülete. Az idei tanévet már itt kezdték meg a gyerekek. Bent, az előcsarnokban, a falak mentén kiscizmák, cipők sorakoznak. A tanterembe csak mamuszban lehet belépni.

— Nagyon vigyázzunk az új iskolára — mondja Jackl Olga fiatal tanár. — A gyerekek igazán megértik, mit jelent szép épületben tanulni. Senki sem szemel...

A rajzórán, az ötdikben óvatosan bannak a vízzel, nehogy a gyönyörű parkettára csöppenjen. A rajzlapokon már kisebb az óvatosság, s ha szétfolyik a festék, késő a bánat. Márciusi plakátot rajzolnak, barkaágot, nemzetiszínű szalagot. A tanári asztalon könyv: képzőművészeti elemzés gimnáziumok számára.

— Mi magunk is folyton

tanulunk. Sok itt a felső tagozatos, kevesebb az alsós, s a tantestületben sokan vagyunk alsótagozatos tanárok, akik a felsősöket tanítjuk. Ehhez nagyon nagy felkészülés kell — magyarázza Olga „néni”.

A tanári szobában, a friss bútorillatot árasztó szekrény rejtegeti Olga kincseit. Régi edényeket, cserepeket gyűjtöttek a gyerekek, azt őrzik a tanárban.

— Eleinte nem gondoltam többre, csak arra, hogy rajzórán jó lesz csendéletnek a szépformájú, régi kancsó. A gyűjtésnek azonban különös varázsa van, s a gyerekek is egyre lelkesebben kutatták a padlás mélyét. Néha valóságos harcot vívnak a szüleikkel, hogy egy-egy, a dédmamától származó emléktárgyat elhozhassanak.

Kettős ételhordó edény, öb-

lős kancsó kerül elő a szekrényből. Régi pénzek, s egy különös vastárgy, dárdahegy, talán nagyon régi, talán nem...

— Ha kicsit több gyűlik össze, szakértővel is megvizsgáltatjuk — mondja Olga. — Nekünk persze, mindentől függetlenül, sokat ér.

Ökörszaryból faragott díszes sötartót mutat, rajta dátum: 1919, s egy szomorúfüz. A Tanácsköztársaság emlékére faragta készítője. Az asztalon, mázas cserepedényben, buggyanó bolyhú barka.

Ezek a régi edények még arra is jók, hogy a modern kerámia formáit közelebb hozzák a gyerekekhez — mosolyog a tanár.

A tágas, világos, modern iskolaépületben valóban kellemes otthonra talál a kétszáz iskolás.

— Ki mit gyűjtött?

VÁROSUKAT SEGÍTIK

Az Építőipari Tudományos Egyesület tatabányai helyi csoportjának munkáját nem a látványosság jellemzi. Egyes összefogottakról, rendezvényeiről csak néhány soros hírben számolnak be.

Felkerestük Csanádi Józsefet, a Tatabányai Szénbányák Építészeti Üzemének főmérnökét, az Építőipari Tudományos Egyesület helyi csoportjának elnökét, hogy bővebb tájékoztatást kérjünk a csoport munkájáról és terveiről.

— Az egyesületnek Pécsen, Szegeden, Miskolcon és Tatabányán van helyi csoportja — kezdte Csanádi József. — Minden csoportnak elsőrendű feladata, hogy városát, annak fejlődését a töle telhető módon segítse. Az építőiparban dolgozó mérnökök és technikusok összefogásával, az építkezés területén felmerülő problémák megoldásához nyújtunk segítséget.

Nyolc éve működik Tatabányán a csoport. Több mint félszáz szakember, főleg a beruházó vagy kivitelező vállalatoktól, de vannak köztük tervezők és tanácsadók is. Valamennyien azon vannak, hogy képzettségüket, szakmai tudásukat ebben az önként vállalt feladatban is tovább gyümöcsöztessék.

Lehetőséget találnak arra, hogy kicseréljék egymás között a tapasztalataikat és segítséget nyújtsanak a fiatal műszakiaknak, de ezen túlmenően törekednek arra is, hogy valamennyien újabb és újabb ismereteket szerezzenek. Az elmúlt évben öt egyesületi tag járt Lengyelországban. Dunaújvárosban a házgyárat, Székesfehérváron a csarnoképítkezést, Miskolcon az UNIVÁZ építését tanulmányozták.

Hogy milyen témákkal foglalkoztak eddig, azt mutatja a múlt évben Tatabányán az Országos Szénbányászati és Kohászati Egyesülettel közösen megrendezett konferencia is, amelyen a bányavárosok fejlesztési kérdéseit tárgyalták meg. Így többek között a szénbányászat hatása a város életére, a bányakárok és városépítés összehangolása, a bányászati tevékenységből eredő épületkárok megelőzése és helyreállítása képezte a vita témáját. De foglalkoztak a bányaművelés által érintett területek újraházasításával, és a bányavizek tisztításával is.

Hasznos tapasztalatokat hoznak más városokból, de hasznos gyakorlati tanácsokat adnak más városok szakembereinek is. Nem egyszer kértek tőlük szak-

véleményt egy-egy témához, építkezéshez, és nem egy intézmény, mint például az EM Tipustervező Intézet, küldött köszönő levelet címükre.

— Szeretnénk, ha Tatabányán még több építőipari technikus, mérnök találna meg hozzánk az utat — mondta Csanádi József. —, hogy erősítse ezt az évek óta eredményesen dolgozó kollektívát. De szeretnénk elérni azt is, hogy Tataról, Oroszlányból is jöjjenek a műszaki szakemberek, hogy tudásukkal, egészséges javaslatokkal erősítsék a csoport munkáját, és ezen keresztül városukat is.

Milyen tervekkel, témákkal foglalkoznak a közeljövőben?

— Ebben az évben azt vizsgáljuk meg, hogyan lehetne olcsóbban és szervezettebben építeni a magánházakat. Továbbra is foglalkozunk a városépítés problémáival, valamint a könnyű acél és alumínium alkalmazásával, Tatabánya közművesítésének fejlesztésével, az üzemszervezés és jövedelmezőség kérdéseivel. Különböző munkahelyeket látogatunk meg, de szeretnénk az NDK-ba is elküldeni tapasztalatszerésre néhány szakemberünket.

N. I.

Könyvek, féláron

A Művelt Nép Könyvtérjesztő Vállalat tatabányai könyvesboltjában nagy a sűrűség-forgás: a nagy tavaszi áruszállítási akció megrendezésére a következő napokban kerül sor. Mintegy hétszáz féle könyv kerül 50 százalékos kedvezménnyel az üzemi könyvbizományosokon keresztül a vásárlókhoz, akik tehát közvetlenül munkahelyükön is megvásárolhatják az őket érdeklő könyveket. Az üzemi könyvbizományosok Dorogon, Nyergesújfalun, Oroszlányban is kéhez vették már a leszállított áru könyvek listáját, hogy március 25 és április 17 között a vásárlók rendelkezésére állhassanak.

Mindjárt más...

Két kisgyerek beszélget. — Az én apukám olyan híres ember, hogy az egész város száján áll hallgatja... — dicsekszik az egyik. — Miért, mi a te apukád? — Fogorvos...

Pillanatkép

Tavaszi. Madárcsicsergés. Idős bácsi fogja a lovak vontatta ekeszartát. Az egyik ekeszartvon viláman ring a tavaszi szélben egy táskarádió, csicscsergő nő hang száll a készülékből, tudára adja a világnak, hogy nincs nála boldogabb ember a világon...

JELEK A HOLDRÓL HÖRST MÜLLER fantasztikus regénye nyomán írta CS. HORVÁTH TIBOR, rajzolta SEBŐK IMRE

19.

